

CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

PR. 164/14.04.16
CSN, 8

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/1968 din „03” 05 2016

La nr. 164 din 14 aprilie 2016

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii privind contracararea activității extremiste.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție - 2 file;

Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 1 filă.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

Ex: Călin Țepordei
Tel: 0 (22) 257-420

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
O.D.P. Nr. <u>1193</u>	
„ <u>05</u> ”	<u>05</u> 20 <u>16</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

legii pentru modificarea Legii nr.54/2003 privind contracararea activității extremiste (art.1, lit.b)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul are drept scop completarea noțiunii de „activitate extremistă”. Astfel, se propune ca noțiunea să includă propagarea și răspîndirea în public a atributelor sau simbolicii fasciste, naziste, rasiste sau xenofobe, a unor atribute sau simbolici analogice cu atributele menționate sau care conțin elemente distinctive identice ce pot duce la confundarea cu acestea.

d. Suficiența argumentării. Potrivit autorului, amendamentele au fost propuse ca urmare a declarării neconstituționale a prevederilor lit.b) art.1 din Legea nr.54-XV/2003 prin care se specifică că activitatea extremistă include „propagarea și demonstrarea în public a atributelor sau a simbolicii naziste, a unor atribute sau simbolici asemănătoare, pînă la confundare, cu atributele sau simbolica nazistă”.

La originea cauzei examinate de Curtea Constituțională s-a aflat sesizarea prin care se pretindea că sintagma „a unor atribute sau simbolici asemănătoare, pînă la confundare”, care prevede interzicerea utilizării atributelor sau simbolurilor asemănătoare, pînă la confundare, cu simbolistica nazistă, încalcă articolele 31, 32 și 54 din Constituție.

Deși norma prenotată a fost declarată neconstituțională din cauza ambiguității și discrețiilor generate de sintagma menționată, autorul propune un amendament care va putea fi interpretat în mod arbitrar datorită utilizării sintagmelor „atribute sau simbolici analogice cu atributele menționate sau care conțin elemente distinctive identice ce pot duce la confundarea cu acestea” și „precum și alte asemenea însemne”. Asupra acestor obiecții ne vom expune în cadrul compartimentului „Evaluarea în fond” al prezentului Raport.

Datorită formulării de o manieră ambiguă a normei propuse de autor, există riscul limitării nejustificate privind libertatea de exprimare și libertatea întrunirilor.

Astfel, avînd în vedere efectele pe care le poate genera proiectul, acesta necesită a fi supus

unei analize ample a consecințelor politice, sociale, economice, financiare, juridice, culturale, ale reglementărilor așa cum prevede alin.(1) al art.13 din Legea 780-XV/2001. În lipsa studiilor menționate, nota informativă poate fi considerată declarativă fără argumente fundamentate.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului riscă să încalce garanțiile constituționale privind libertatea de exprimare și libertatea întrunirilor, prin stabilirea, de o manieră ambiguă, a unor limitări în exercitarea acestor libertăți, ceea ce contravine interesului public general.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neînținerea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Fiind plasat pe pagina web oficială a Parlamentului la momentul examinării, proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Ca obiecție generală asupra proiectului.

Evidențiem că deși lit.b) al art.1 din Legea nr.54-XV/2003 a fost declarată neconstituțională din cauza ambiguității și discrețiilor generate de sintagma „a unor atribute sau simbolici asemănătoare, până la confundare”, autorul în redacția propusă admite aceleași lacune utilizînd sintagme care pot fi interpretate în mod arbitrar „atribute sau simbolici analogice cu atributele menționate sau care conțin elemente distinctive identice ce pot duce la confundarea cu acestea” și „precum și alte asemenea însemne”.

Concomitent, în Hotărîrea Curții se menționează că inexistența în lege a unei liste exhaustive a atributelor și simbolurilor naziste, precum și a atributelor și simbolurilor care se aseamănă cu acestea, face din dispoziția normativă o reglementare căreia îi lipsește suficientă specificitate.

Curtea a mai specificat că norma contestată vizează limitarea libertății de asociere a organizațiilor care utilizează “atribute sau simbolici asemănătoare, până la confundare, cu atributele sau simbolica nazistă”. Întrucât utilizarea acestor atribute sau simboluri echivalează cu exprimarea unei opinii sub forma discursului simbolic, interdicția vizează în mod direct libertatea de exprimare. Prin urmare, libertatea de asociere este afectată în mod indirect, prin limitarea libertății de exprimare.

Mai mult, amendamentul propus, pe lîngă atributele și simbolurile naziste, include și cele fasciste, rasiste sau xenofobe. Respectiv, sunt stabilite alte trei categorii cu care poate fi asociată orice tip de simbolică, atribute sau însemne.

În același timp, sintagma „orice alte asemenea însemne” poate fi interpretată în mod arbitrar în vederea învinuirii oricărei persoane de promovarea fascismului, nazismului, rasismului și xenofobiei sau în vederea impunerii asociațiilor obștești sau religioase ori a unei alte organizații de a-și înceta sau suspenda activitatea.

În sensul celor expuse, autorul urma să propună definiții sau descrieri ale simbolicii, atributelor sau însemnelor, fiind strict delimitată marja de apreciere a asemănării ce poate duce la confundare.

Recomandarea: Urmare a celor expuse supra, opinăm asupra revederii proiectului în vederea eliminării caracterului ambiguu și confuz al amendamentelor propuse.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Tepordei Călin
inspector Direcția legislație și expertiză anticorupție
29 Aprilie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

legii pentru modificarea Legii nr.54/2003 privind contracararea activității extremiste (art.1, lit.b)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Ca obiecție generală asupra proiectului.	Stabilirea condițiilor neexhaustive (autoritatea poate impune cerințe suplimentare arbitrare)	<p>Evidențiem că deși lit.b) al art.1 din Legea nr.54-XV/2003 a fost declarată neconstituțională din cauza ambiguității și discrețiilor generate de sintagma „a unor atribute sau simbolici asemănătoare, până la confundare”, autorul în redacția propusă admite aceleași lacune utilizând sintagme care pot fi interpretate în mod arbitrar „atribute sau simbolici analogice cu atributele menționate sau care conțin elemente distinctive identice ce pot duce la confundarea cu acestea” și „precum și alte asemenea însemne”.</p> <p>Concomitent, în Hotărîrea Curții se menționează că inexistența în lege a unei liste exhaustive a atributelor și simbolurilor naziste, precum și a atributelor și simbolurilor care se aseamănă cu acestea, face din dispoziția normativă o reglementare căreia îi lipsește suficientă specificitate.</p> <p>Curtea a mai specificat că norma contestată vizează limitarea libertății de asociere a organizațiilor care utilizează „atribute sau simbolici asemănătoare, până la confundare, cu atributele</p>	Urmare a celor expuse supra, opinăm asupra revederii proiectului în vederea eliminării caracterului ambiguu și confuz al amendamentelor propuse.

21

sau simbolica nazistă". Întrucât utilizarea acestor atribute sau simboluri echivalează cu exprimarea unei opinii sub forma discursului simbolic, interdicția vizează în mod direct libertatea de exprimare. Prin urmare, libertatea de asociere este afectată în mod indirect, prin limitarea libertății de exprimare.

Mai mult, amendamentul propus, pe lângă atributele și simbolurile naziste, include și cele fasciste, rasiste sau xenofobe. Respectiv, sunt stabilite alte trei categorii cu care poate fi asociată orice tip de simbolică, atribute sau însemne.

În același timp, sintagma „orice alte asemenea însemne” poate fi interpretată în mod arbitrar în vederea învinuirii oricărei persoane de promovarea fascismului, nazismului, rasismului și xenofobiei sau în vederea impunerii asociațiilor obștești sau religioase ori a unei alte organizații de a-și înceta sau suspenda activitatea.

În sensul celor expuse, autorul urma să propună definiții sau descrieri ale simbolicii, atributelor sau însemnelor, fiind strict delimitată marja de apreciere a asemănării ce poate duce la confundare.